

Aneemonen

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2008

En stinksvamp i Broby äng. Visst är den vacker!

Innehåll:

Inbjudan till Årsmöte.....	3	Svampexkursionen i september..	14
Naturreseptatet Broby äng	4	Nobelsoppa	16
Broby äng - Vårt reservat	5	Årsberättelsen	18
Program 2008	9		

Välkommen till ett nytt år med Hallsbergs naturskyddsförening. Detta nummer av Anemonen handlar till stor del om Broby äng, "vårt" naturreservat. Läs om dess historia på de följande sidorna. Missa inte heller att besöka Broby äng. Området är kanske vackrast på våren med blåsippor, svalört och vitsippmattor, men försommaren är inte dålig den heller när blomningen i ängen når sitt maximum. En del tycker att hösten är bäst när man kan hitta nya intressanta svampar på mark och stubbar och på nedfallna träd. Och missa absolut inte att komma på ängens dag den 2 augusti.

Miss a inte heller vårt årsmöte. Förutom vanliga årsmötesförhandlingar får vi se bilder av den berömda tranofotografen Sture Traneving, som tillsammans med sin fru Britt visar bilder och berättar om tranor.

/Sture H.

Tillsammans har vi under åren givit ut 10 böcker, varav tre om tranor och två om Tiveden. Tillsammans har vi också publicerat reportage om natur och djur samt artiklar om tranor i tidningar och magasin i Sverige, Tyskland, Japan och USA.

Britt är den skrivande partnern. Sture vann under 60-och 70-talet flera fototävlingar, bl.a. en Jaguar E-type. Han har som fotograf varit representerad på olika världsutställningar och har även haft egna specialutställningar om världens tranor i Sverige och flera gånger i Tyskland. Han har vid ett flertal tillfällen varit representerad i National Geographic med bilder av tranor, och han anses allmänt vara en av världens främsta tranofotografer.

(Från Sture och Britts hemsida www.tranor.se)

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening

måndag 10 mars kl. 19.00

i Dagcentralen Knuten, Hallsberg

Program:

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Sture och Britt Traneving
berättar och visar bilder om tranor.

Kaffe serveras

VARMT VÄLKOMNA!

Tag gärna med intresserade vänner.

STYRELSEN

NATURRESERVATET BROBY ÄNG

Bakgrund till bildandet

Karl Gustaf Nilsson

Under åren 1971 - 1977 inventerade jag kärlväxterna i Viby socken. Bland medlemmarna i Östansjö biologiska förening florerade ett rykte, att man några år tidigare funnit korskovall i kanten mellan gravfältet och lunden vid Broby äng.

Sommaren 1972 åkte jag dit för att leta. Någon korskovall fann jag inte, men det blev startskottet för en mera ingående inventering av kärlväxterna i Broby äng. Bl.a. visade det sig, att orkidén nästrot växte i ängen.

Vid den tiden gick fortfarande nötkreatur och betade i området och gravfältet sköttes fortfarande med årlig slåtter. Det var först, när betet upphörde i slutet av 1970-talet, som lundområdet började växa igen.

Stellan Sunhede, Göteborgs Universitet, efterlyste i Svensk Botanisk Tidsskrift 1975 uppgifter om vedlevande svampar på ek.

Jag nappade på hans efterlysning och samlade "eksvampar" på många lokaler i Närke. Bl.a. så gjorde jag ett 40-tal insamlingar i Broby äng och skickade till Göteborg.

Samtidigt antecknades alla andra svampar, som växte i ängen. Jag fann 145 olika arter t.o.m. 1989. Bl.a. upptäcktes Gulpicka (*Lindtmeria flava*) i Broby äng. Det var andra gången, som den arten hittades i Sverige.

I början av 1990-talet jobbade Bo Ståhl som hälsovårdsinspektör vid

Hallsbergs kommun. Han blev imponerad, när jag berättade om svamparna i Broby äng. "Finns det så många arter på en så liten yta (4 ha)", sade han.

Vet inte, hur han bar sig åt? Bo Ståhl lyckades med min inventeringslista från Broby äng som underlag förhandla med markägarna Hallsbergs kommun och Egendomsnämnden i Strängnäs stift. Han fick dem, att förstå vikten av att bevara området orört och bilda Naturreservatet Broby äng.

Bo Ståhl och jag stakade sedan ut en vandringsled och målade gränsmarkering för reservatet.

Reservatet invigdes Kristi Himmelfärdsdagen den 12 maj 1994 av biskop Jonas Jonson.

Om Gulpicka *Lindtmeria leucobryophila* Syn. *Lindtmeria flava*. (Ur Artdatabankens faktablad.)

Ekologi. Gulpicka växer på starkt multnad lövved i ädellövskog på mull- eller lerjord. Den är sannolikt inte en vednedbrytande svamp utan finner sin näring på något annat sätt och använder bara död ved som ett underlag för att bilda fruktkroppar. Därför kan man också påträffa fruktkroppar på mossa och på jord i håligheter i marken. Möjligen fordrar arten ett någorlunda högt kalkinnehåll i jorden.

Hot. Hotet mot arten består främst i att ädellövskogar där arten trivs ploateras, t.ex. för bebyggelse.

BROBY ÄNG

Vårt naturreservat

Sture Hermansson

KG Nilsson berättar i en annan artikel i detta nummer av Anemonen hur han upptäckte Broby ängs naturvärden och, tillsammans med Bo Ståhl, lyckades få det till naturreservat.

Hallsbergs naturskyddsförening har varit inblandad sedan tiden när reservatet planerades. I den nybildade kretsen funderade vi på att det skulle vara bra med något praktiskt att göra tillsammans i föreningen, t.ex. slå en äng. Jag ringde till kommunen i ärendet och fick tala med Bo Ståhl. Han undrade om vi kanske var intresserade av ett område som han arbetade på att göra till naturreservat. Vi besökte området första

KG Nilsson med en trådticka i Broby äng

gången i april 1992. Det hade snöat lätt på natten, men om man borstade bort lite snö kunde man se både blåsippor och vårlök på gång att blomma i lunden. Arbetet gick vidare och i augusti - 92 anordnade Bo en "studiedag" för anställda och politiker i kommunen, med Pekka Hedin som bl.a. arbetat med att restaurera odlingslandskap i Kungsörs kommun. Jag deltog som representant för Naturskyddsföreningen. Tidigare hade det endast varit länsstyrelsen som kunde inrätta naturreservat, men det hade nyligen blivit tillåtet även för kommuner att göra detta. Bo Ståhl arbetade vidare med skötselplanen och där skrevs bl.a. in att skötseln skulle ske i samarbete med Hallsbergs biologiska förening, som vår förening hette då.

Vår första arbetsinsats i området var att röja den naturstig som fortfarande finns kvar, och söndag 8 augusti 1993 kunde vi fira den första "Ängens dag" i Broby äng. Vi började med att inviga naturstigen, och sedan slog vi en del av den öppna ängen med våra liar. Vi bestämde också att vi skulle försöka få kommunen att utvidga reservatet norrut, där det angränsande området var av ungefär samma typ som det som redan var reservat. En skrivelse lämnades in till kommunen under hösten, och på försommaren 1994 blev det klart att naturreservatet Broby äng blivit nästan dubbelt så stort. Vi har sedan fortsatt med

att slå en del av ängen varje år med vissa undantag. (Se årsberättelsen för 2007). Resten av den öppna ängen har slagits med maskin på kommunens bekostnad.

Skötselplanen reviderades 2001. Då hade det dykt upp ett nytt hot mot den slutna lunden i reservatet. Det kom oväntat nog från länsstyrelsen som fått nya direktiv om vad som skulle prioriteras i naturvården. En skalbagge, läderbaggen (*Osmoderma eremita*) som endast lever i gamla innanmurkna lövträd, framför allt ek hade upptäckts i Broby äng. Denna art hade också upptagits av EU som en särskilt prioriterad art för Sverige och länsstyrelsen frågade om man inte kunde röja en del runt ekarna i Broby äng för att gynna denna bagge. Den reviderade planen som fastställdes av kommunen behöll dock inriktningen att lunden i Broby äng ska lämnas för fri utveckling till naturskog.

Det gick några år till. Vi som besöker området ibland på jakt efter naturupplevelser spanade bl.a. efter nya arter av svampar att lägga till den ganska digra artlistan. Rödlistade arter som kandelabersvamp och oxtunga visade sig, tillsammans med andra mer eller mindre vanliga arter och vi kände att vi här har en riktig skattgömma av biologisk mångfald. Då visade det sig att länsstyrelsen inte hade glömt Broby äng och dess läderbagge. En ny propå kom om att det kanske skulle vara möjligt att ändra skötselplanen i riktning att öppna upp skogen runt ekarna. De var nämligen av den fasta uppfattningen att det ska vara ett öppet landskap runt

de ekar där läderbaggen trivs och förökar sig. En träff anordnades med personer från länsstyrelsen, kommunen och Naturskyddsföreningen under hösten 2006. Vi framhöll att biologisk mångfald inte bara handlar om läderbagge, utan också om många andra arter och ovanliga miljöer som t.ex. täta lövskogar.

I mars 2007 hade länsstyrelsen samlade sig till ett förslag om hur Broby äng skulle kunna ändras enligt deras synsätt. Det innebar en kraftig avverkning på större delen av reservatet, och sedan skulle betesdjur släppas på och hålla efter återväxten där, och i mån av intresse och kraft skulle djuren arbeta med vegetationen i resten av reservatet. Något stängsel inom reservatet fanns inte med i förslaget.

Vi kände att det inte riktigt stämde med vad vi önskade med Broby äng, och under våren 2007 användes en hel del timmar till att studera läget i landskapet och de andra reservat i närheten. Dessa hade Länsstyrelsen avsatt och där hade det funnits liknande natur som i Broby äng. Det är inte mindre än 7 stycken reservat inom en mils avstånd från Broby äng. Ett åttonde, Botåsen, var förberett och invigdes under maj 2007. I samtliga fall hade man följt taktiken att röja kraftigt och lämna några ekar kvar. Bete hade sedan införts för att förhindra igenväxning. Bevarandeplaner har skrivits för alla dessa områden och för Broby äng. Inte helt överraskande visade det sig att bevarandestatusen i alla reservaten där Länsstyrelsen lagt upp planen anses god, medan den i Broby äng är väldigt

bekymmersam. Vi höll inte med utan skrev en inläga till kommunen där vi påpekar Broby ängs stora värde för i första hand svampfloran, men också alla andra arter som lever i en mer sluten lövskog. Den miljö som finns i lunden i Broby äng är unik för länet och i högsta grad skyddsvärd som den är nu. Vid ett möte med kommunens representanter under hösten kom vi överens om att det inte blir några större ingrepp i skötselplanen, utan lunden i Broby äng ska bevaras som en sluten lövskog. En viss osäkerhet råder i några detaljer, och vi bestämde att vi arbetar vidare enligt följande:

I reservatets sydligaste del växer några särskilt stora ekar i utkanten mot gravfältet och vägen. Där kanske det vore önskvärt med lite röjning för att förhindra att dessa träd går en för tidig död till mötes.

I den norra delen finns en hel del unga ekar. Där kanske vi kan fundera på åtgärder för att gynna dessa så att några av dem får uppnå en hög ålder och bli livsmiljö för alla de arter som lever på sådana träd.

Den öppna ängen har slagits i 15 år, men effekten har varit begränsad när det gäller att utarma marken på näring och gynna ängsväxter. Vi kom överens om att den slåttern som kommunen står för ska ske strax efter midsommar de närmaste åren. Sedan slår vi vår del med lie eller slåtterbalk i början av augusti.

Vi kom överens om att träffas i ängen till våren, under april om vädret är gynnsamt. Det är lättare att diskutera hur vi ska göra när vi står på plats i verkligheten.

Söndag 13 april har vi lagt in en föreningsutflykt till Broby äng. Då kan du själv vara med och se hur det ser ut på våren och diskutera bästa sättet att bevara naturvärdena i detta naturreservat. Lördag 2 augusti infaller ängens dag. Då skulle vi bli väldigt glada om du ville komma och delta i slåttern av vår äng. Texten till naturstigen behöver också revideras. Den är nu snart 15 år gammal och en del av den har hunnit bli inaktuell på flera punkter.

Liks-vamp eller Stinks-vamp är en intressant svamp som är vanlig i Broby äng. Den är inte sällsynt. Man hittar den genom att gå efter lukten. Den luktar som ruttande kött, och lockar till sig asflugor som sprider sporer. På denna bild kan man se tre olika flugor på samma svamp.

Ur skötselplanen för Broby äng

Ur den reviderade skötselplanen från 2001

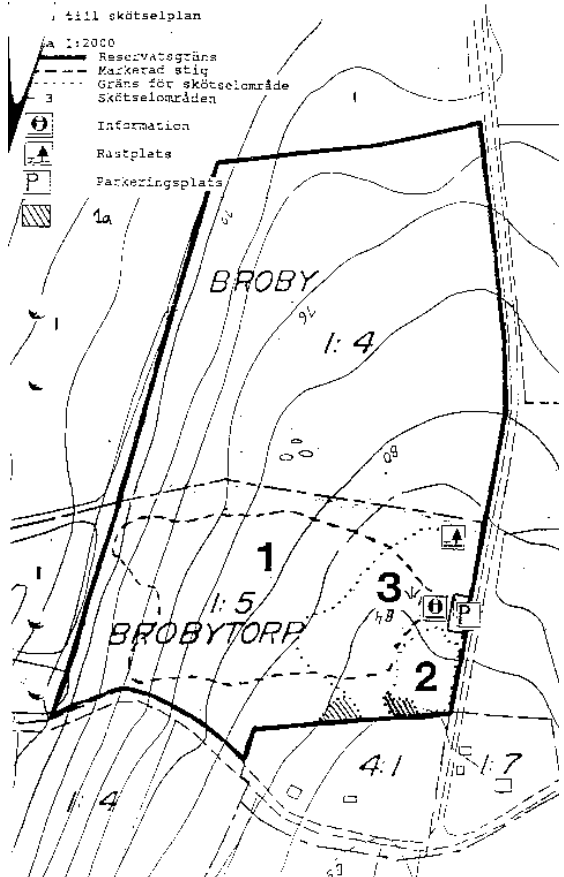
Syftet med naturvårdsförvaltningen är

att bevara den lundartade lövskogen (skötselområde 1 och 2), samt att bibehålla den öppna karaktären inom ängsmarken (skötselområde 3) i reservatets sydöstra del. Skötseln av mark och vegetation skall bedrivas med en allmän målsättning att gynna artrik flora och fauna. Rätten till eventuell jakt regleras inte av reservatsbestämmelserna.

...

Skötselområde 1 som utgör huvuddelen av naturreservatet består av sluten, lundartad lövskog med ek, hassel och ask som dominerande arter. Sedan betet upphörde har vegetationen fått utvecklas helt fritt, förutom att en mindre avverkning gjorts i nordligaste delen innan reservatsutökningen skedde 1995. Skötselområde 1 skall även i fortsättningen bevaras till fri utveckling mot lundartad naturskog som medför goda förutsättningar för den rika svampfloran. Fuktighet bevaras i det slutna beståndet vilket även starkt gynnar lavar och mossor. Den enda formen av vegetationsstyrning skall vara att eventuell barrträdsföryngring avlägsnas. Rönjning får ske längs markerad stig. Nedfallna träd får tas bort från stigen. I övrigt lämnas de kvar för växt- och djurlivet. I brynet mot ängen kan träd och grenar som hindrar ängsslåttern tas bort. Ved och ris skall dock inte föras bort från naturreservatet.

Varje naturreservat har en skötselplan. Där står vad man vill med reservatet, och hur man ska försöka åstadkomma det.

Karta över Broby äng.

1 är den slutna lunden.

2 är en mindre dunge med lövträd

3 är den öppna ängen

PROGRAMMET 2008

för Hallsbergs naturskyddsförening

Onsdag
13 februari
kl. 18.30

Kemikalier i vardagen

Pia Aspegren, Göteborg föreläser och svarar på frågor om vanliga kemikalier som finns i vardagsvaror t.ex. tandkräm, dockor och impregnerade fritidskläder.

Åsen. V:a Storgatan 13. Hallsberg

Måndag
10 mars
kl. 19.00

Årsmöte

Sture och Britt Traneving berättar och visar bilder om tranor.

Dagcentralen Knuten Hallsberg

Lördag
15 mars
kl. 18.30

Ugglekväll. Vi börjar med kaffe och inspelade ugglelåten i stugan i Herrfallsäng. Efter en spaningstur genom skogarna hoppas vi kunna avsluta kvällen med en lägereld, så tag med korv mm för grillning. Extra varm klädsel rekommenderas. Ansvariga: Arne och Sture

Samling i stugan vid Herrfallsäng

Tisdag
1 april
kl. 18.30

Fågelholkstilverkning

Vi gör fågelholkar till försäljning på föreningsmässan, eller till eget bruk.

Plats: Slöjdsalen i Folkasboskolan i Pålsboda

Söndag
6 april

Vårpromenad vid Igeln

Ett arr. av Naturskyddsföreningen i Kumla.

Samling vid Kumla kyrka kl. 8.00 eller vid Igeln 8.30

Söndag
13 april
kl. 9.00

Broby äng

Vi gör ett tidigt vårbesök och hoppas att snön smält och vi kan se friska vårblommor och gröna mossor bland fågelsången i lövskogen.

Samling vid Konsum Hallsberg

Fredag-lördag
18-19 april

Vi deltar på Företags- och föreningsmässan i

Ishallen i Hallsberg

Länsförbundet har också ett program som du kan finna på
Internet www.orebro.snf.se

Forts. från fö-
regående sida

PROGRAM

Tisdag
22 april   **Kvällspromenad på Bystadnäset.**
Guide: Stig Enetjärn
Avfärd från Konsum Hallsberg 18.15. Samling vid ladan, Bystad, kl. 19.00

Lördag
26 april   **Länsförbundets årsmöte**
i Naturskolan vid Kvarntorp.
För aktuell information, se hemsidan!

Lördag
3 maj   **Invigning av det utvidgade naturreservatet Lertaget, Kumla.**
Mer information på hemsidan!

Söndag
11 maj
06.00   **Vårvandring i Säbylund**
Ett arr. av Naturskyddsföreningen i Kumla.
Samling vid Stugan i Ekenäs

Söndag
25 maj   **Vandring på Bergslagsleden Etapp 15, 23 km.**
Ledare Inger Eriksson. Avfärd kl. 8.00 från Konsum, Hallsberg.

Söndag
1 juni   **Bussresa till Västergötland**
Ett arr. av Naturskyddsföreningen i Kumla.
Anmälan till fam. Teljå 019-57 89 62 före 1 maj

Tors--fredag
5-6 juni   **Naturnatten**
ett riksomfattande arrangemang planeras till natten mellan Världsnaturdagen (5/6) och Svenska nationaldagen (6/6). Vi bjuder på en nattfågelvandring vid Kvismaren. Vid lugnt väder kan vi förvänta oss sjungande näktergalar, gräshoppsångare, trastsångare och tiggande uggleungar...
Samling vid Öby kulle 21.30

Våra arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet

Våra vänner i Kumla har också ett intressant program.
www.kumla.snf.se/

2008

Vi är en krets av

Naturskyddsföreningen

Tisdag
10 juni
kl. 18.00

Inventering av växter i naturreservatet Hult.
Ett arrangemang av Naturskyddsföreningen i Kumla)

Söndag
15 juni
kl. 10.00

De vilda blommornas dag.
En försommarvandring i Herrfallsäng. Samarrangemang med Örebro läns botaniska sällskap. Guide: Arne Holmer.
Samling kl. 10.00 i reservatet.

Lör--söndag
14-15 juni

Riksstämman
i Borås

Lördag
2 augusti
kl. 9.30

Ängens dag
Slåtter i Broby äng. Vi slår "vår del" av ängen.
Samling i ängen

Lördag
20 september

Bussresa till Oskarshamns kärnkraftverk och ev. Norrköpings etanolfabrik.
Ett arr. av Naturskyddsföreningen i Kumla.
Anmälan till Teljä 019-57 89 62 före 10 augusti

OBS!

Det har hänt att vi har varit tvungna att ändra i programmet efter att det skickats ut.

Kontrollera med vår hemsida
www.hallsberg.snf.se innan du åker ut.

Frågor? Ring Sture Hermansson 0582-135 87 eller Arne Holmer 0582-407 58

Glöm inte att ta med matsäck när vi åker ut i skogen.

Stövlar eller kängor är bra att ha där ute. Ta gärna med vänner och bekanta.

Alla är välkomna!

Geråsen

Stubbar efter den tidigare lövskogen på Geråsen.

En prioriteringsövning

Vid Geråsen fanns tidigare en lika rik svampflora som i Broby äng. När det blev reservat avverkades större delen av trädbeståndet och livsmöjligheterna för de flesta av svamparna försvann

Ur Länsstyrelsens bevarandeplan för Geråsen:

Bevarandestatusen är gynnsam. De trädklädda betesmarkerna har restaurerats genom naturvårdsgallring och betas idag.

Broby äng

Det finns de som uppskattar en rik svampflora utan att det behöver vara matsvamp. Hösten 2008 förlägger Svenska mykologiska föreningen sin årliga höstvecka till Närke. Ett av de givna exkursionsmålen är Broby äng.

På en plats som Broby äng gör man ständigt nya fynd:

Nya arter för Broby äng 2007:

Blekgul kamskivling, ängschampinjon, mjölktticka, knottrig rottryffel (rödlistad) och *Xerocomus moravius*

Broby äng

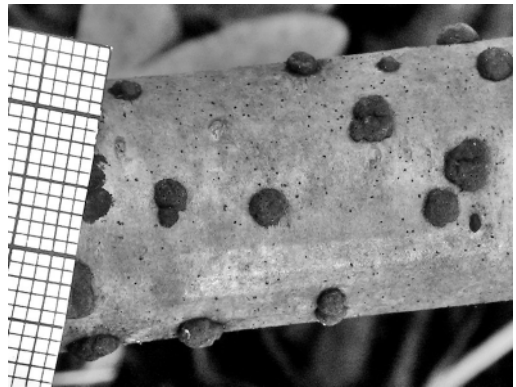
Ur Artdatabankens faktablad om kandelabersvamp:

Ekologi. Arten är nedbrytare och växer vanligen på starkt rötade lågor av asp. Den kan någon enstaka gång finnas på andra trädslag, som t.ex. björk eller gran. Den förekommer vanligen på lokaler med lång skoglig kontinuitet och kan hittas från försommar till senhöst.

Kandelabersvamp på asplåga i Broby äng.

Kandelabersvampen är en av de svampar som upptäckts i Broby äng på senare år. Kandelabersvampen finns på flera ställen i Broby äng. När vi satte samman texten till naturesitgen kunde man här beundra landskapet av olika lavar på en aspstam. Utvecklingen har gått vidare. Nu är lavarna borta, men i stället kommer kandelabersvampen in.

Aldyna på en död hasselgren i Broby äng

Det är inte lätt att trycka naturbilder i gråskala så att det blir bra.

Går du in på vår hemsida i stället kan du hitta bilderna i färg. Adressen är www.hallsberg.snf.se

En intressant aspekt på den typen av svampar som det finns så mycket av i Broby äng är att de för den oinvidge ofta mest ser ut som svarta prickar eller något ospecifikt mögel.

SVAMPEXKURSIONEN I SEPTEMBER

Arne Holmer

Sommaren i år var blöt. Det tyckte många besvikna semesterfirare. Regn och blöta får däremot svampar att trivas. Vänner till mig plockade otroliga mängder kantareller. Tresiffrigt antal liter. Ja det är faktiskt sant!

I september var det dags för Naturskyddsföreningens expedition ut i svampmarkerna. Våra förväntningar var höga. Vi hade anlitat Karl Gustaf Nilsson som guide. Några dagar innan var jag ute och spanade efter lämpliga svamplokaler. Hittade ingenting. Det var tomt i skogen. Sture hörde av sig. Han lät uppgiven. "Vad ska vi göra? Det finns inga svampar." De senaste veckorna hade varit alldeles för torra. Fint skördeväder för bönderna. Men svamparna trivdes inte. De "hade gömt sig" för sol och torra vindar. Vi pratade med Karl-Gustaf. Ska vi ställa in? Nej, vi chansar. Kommer det några så får vi hitta något alternativ. Vi samlades vid Konsum kl.9 den 15 september. Det kom faktiskt rätt många svampintresserade, förmodligen ovetande om den prekära svampsituationen ute i skogen. Nåväl, "vi tog Gud i hågen" och beslöt att besöka ett nytt naturreservat i södra Närke, Kattegullsberget. Nästan ingen av oss hade varit där förut men vi hade hört att det skulle vara ett trevligt område. Vi blev inte besvikna. Under ett par timmar vandrade vi i en omväxlande, biologiskt rik natur på en udde vid Östersjön strax väster om Skyllberg i Snavlunda socken. En blandskog med hassel, lindar, gamla aspar, lite urskogs-

liknande med nedfallna multnade stockar och grenar. Förmodligen är området lite påverkat av kalkgrus, vilket brukar gynna växtligheten. På marken fanns trevliga växter såsom vårärt och blåsippor. Ett vår- eller försommarbesök dit kan rekommenderas. Och här fanns svamp! Inga enorma mängder kantareller visserligen, men 57 olika svamparter kunde vi notera i anteckningsboken. Naturligtvis var det tack vare Karl Gustafs skarpa blick och stora kunnande som vi kunde glädja åt så många intressanta och vackra svampar. Flertalet var förstås inte ätbara utan sådana små i naturen nyttiga nedbrytare som sitter på stubbar och stockar och långsamt förvandlar dessa till näringsrik mull. Många av dem var onekligen vackra såväl till färger som former och i våra digitalkameror samlades skönhetsintrycken. Att svampar är roliga, även när de inte kan ätas, är lätt att förstå när Karl Gustaf guidar oss runt i skogen och ger svamparna namn och berättar om deras ofta ganska märkliga liv. Vet ni t.ex. att jordens största levande varelse inte är blåvalen, utan en svamp, en nordamerikansk honungsskivling som brer ut sig över 800 hektar. En svensk honungsskivling hittade vi i form av sega myceltågor på en trädstam. Den är en träddödare, inte alls skogyktarens vän. Och vet ni att det finns "svampar" som kryper omkring i skogen, nästan som sniglar (slemsvampar). Här nedan följer en lista på de olika svampar som vi hittade under dagen.

Lista på funna svamparter (ungefär i den ordning som vi såg dem):

Brännande broskskivling
Barrbroskskivling
Ockragul grynskipling
Svavelgul slöjskipling
Styvsinn
Knölfotad snöbollschampinjon
Gyttrad röksvamp
Prickmusseron
Mjöldryga (på piprör)
Strumpticka
Blek taggsvamp
Fnöskticka
Björkticka
Sidentrådskivling
Gifthätting
Blek toffelskräling
Aspnästing (på svartnad aspgren)
Citrongul slemskipling
Honungsskipling (myceltågor)
Blek grönskål
Sammetsfotad pluggskivling
Knölfotad snöbollschampinjon
Svartkremla
Violticka
Toppig giftspindling
Aspticka
Sidenmussling
Svart eldticka
Klibbticka

Björkdyna
Luden vitriska
Lönnens tjärfläcksvamp (på lönnblad)
Pilmjöldagg (på blad av sälg)
Vit tuvskivling
Poppelskorv (på blad av asp)
Kärrvaxskinn (under en stock i kärr)
Blek ostronmussling (på murken ved)
Veckticka (under en stock, rödlistad nyckelart)
Citronskål
Vit vedfingersvamp (på aspstock, rödlistad)
Kandelabersvamp (på aspstock, rödlistad)
Ullklubba
Stor kragskivling
Grönskål
Kanelskinn
Rättikmusseron
Gullhorn
Trattkantarell
Mjölskipling
Svart trumpetsvamp
Hallonrost (på hallonblad)
Mössmurkling
Zonticka
Borstticka
Björkmussling
Bitterticka
Hornrost (hornrost på rönnblad)

En björkmussling (Lenzites betulina). Känns igen på den zonerade hatten, som ofta är grönaktig av alger, och skivorna på undersidan.

Samtidigt som Nobelfesten hölls i Stockholms stadshus höll vi årets sista styrelsemöte i Hallsbergs Naturskyddsförening. Inger E. kokade då en läcker soppa, och här är receptet.

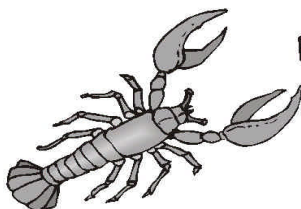
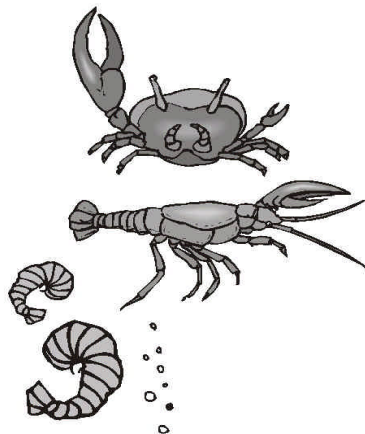

Nobelsoppa

2 morötter skivas *tunt*.
Fräses i 2 msk smör
Strö över 2 msk mjöl
späd med 1 l vatten med 2 fiskbuljongtärningar
Koka 3 minuter.
Rör i en förp 400 g räkost
2 msk crème fraiche - kokbar
Dra av plattan och tillsätt räkor och dill

Kräftsoppa

2 msk vetemjöl,
2 msk margarin och
2 stora grovrivna morötter
fräses tillsammans.
1 l vatten med 2 st fiskbuljongtärningar
hålls på och får sjuda i 20 min.
400 gr kräftost (mjukost),
2 dl lätt crème fraiche - kokbar och
Svartpeppar (försiktigt) och dill tillsättes
Dra soppa av plattan innan kräftstjär-
tarna (1 burk) tillsätts

HALLSBERGS NATURSKYDDSFÖRENINGSS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2007

Styrelsen framlägger härmed verksamhetsberättelsen för år 2007

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande	Vakant
Vice ordf.	Sture Hermansson
Sekreterare	Arne Holmer
Kassör	Ingemar Hallberg
Övriga ledamöter:	Tage Aronsson
	Lars Holmgren
	Inger Eriksson
	Clas Göran Larsson
	Anders Hultkvist
Styrelsesuppl.:	Margareta Bergström
	Ingela Wallin
	Leif Karlsson

Styrelsemöten:

Styrelsen har under året haft 9 sammanträden. Vid tre tillfällen har vi varit i klubbstugan i Herrfallsäng, en träff hemma hos Tage i Hamra och övriga har vi tacksamt fått hysa in oss på dagcentralen Knuten i Hallsberg.

Möten, konferenser och kurser:

Tage Aronsson har under året varit kretsens representant i Länsförbundets styrelse med Arne Holmer som suppleant. Tage har även varit vår kontaktperson vid möten under året mellan Naturskyddsföreningen i länet och landshövdingen och Arne har varit ersättare.

Inger Eriksson och Ingela Wallin deltog vid Trädgårdsmässan i Örebro.

Tage Aronsson, Inger Eriksson, Ingela Wallin och Ingemar Hallberg var

våra valda representanter till Länsförbundets årsmöte i Karlskoga den 21 april.

Lars Holmgren och Ingela Wallin var kretsens representanter vid Hopajolas årsmöte den 15 maj i Rånnesta, Örebro.

Till Naturskyddsföreningens rikskonferens i Luleå i juni sände vi Inger Eriksson och Ingela Wallin. De lämnade efteråt en utförlig redovisning av dagarna i Norrbotten i vår tidning Anemonen.

Skrivelser och kontakter med myndigheter och organisationer:

Under året har vi haft fortsatta överläggningar med myndigheterna om eventuella förändringar i skötseln av naturreservatet Broby äng. Sture har vid enskilda samtal och i en skrivelse fört fram synpunkter på hur reservatet borde skötas. Den 7 december hade vi ett möte med miljöchefen Leif Welanders och Hans Johansson. Den senare företrädde kommunens fastighetsförvaltning. Från föreningen deltog Sture, Arne, Tage och Inger. Det beslöts att reservatet ska skötas i stort sett enligt ursprungliga planer, men med utökad slätter. Den ska ske två gånger om året. Vi ska tillsammans vid besök på plats precisera det fortsatta arbetet.

Några remisser från kommunen har besvarats. Det gällde bl.a. fortsatt utbyggnad av industriområdet vid Tälleden, något vi inte hade allvarliga erin-

ringar mot och en mindre ändring av byggnadsplanen i Svennevad. Från länsstyrelse efterlystes synpunkter på en bevarandeplan för ett Natura 2000-område i Svennevadsån. Syftet med planen är att bevara den sällsynta tjockskaliga målar-musslan.

I oktober upptäcktes att en lokal med fridlysta mosippor i Hjortkvarn delvis förstörts vid arbete med elljusspåret. Vi lämnade en skrivelse om detta till kommunen. Händelsen uppmärksammades av Nerikes Allehanda och det hela ledde till att Länsstyrelsen gjorde en polisanmälan och att tekniska förvaltningen i Hallsbergs kommun har lovat att i fortsättningen kontrollera vilka naturvärden som finns innan de gör ingrepp i naturen.

Tage och länsordföranden Rolf Ivarsson har besvarat en enkät till riksföreningen om FSC.

Från kommunens näringslivsenhet inbjöds vi i september till en informationskväll om EU-projektet Leader Gränslandet på Volkswagenmuseet i Pålshöjden. Tage Aronson var där och lämnade sedan en rapport till styrelsen.

Klubbstugan i Herrfallsäng:

Tre styrelsemöten och en uggleafton har varit förlagda till klubbstugan.

Anemonen: Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med två nummer med Sture Hermansson som redaktör.

Hemsidan: Hemsidan på Internet har hållits uppdaterad av Arne Holmer.

Studiecirkel: Under hösten startades en välbesökt studiecirkel på temat klimat och väderlek med Pär Holmgrens bok "Meteorologernas väderbok" som grund. Den fortsätter under våren.

Föreningsmöten och exkursioner:

Måndag 12 mars ÅRSMÖTE på dagcentralen Knuten, Nytorngsgatan 6-8, Hallsberg

Förutom ordinarie förhandlingar berättade **Jan Malmgren om en resa till stortvilt i Tanzania i Östafrika.** 23 deltagare.

Lördag 18 mars. En traditionell ugglekväll i skogarna ned mot Skogaholm. Vi samlades först i klubbstugan, som Margareta hade fått upp god värme i. Det blev inte mindre varmt i det lilla rummet när 20 deltagare i god sämja trängdes och lyssnade på inspelade uggleljud, som Sture presenterade, under det vi drack kaffe och åt av Margaretas hembakade bullar. Sedan gick vi ut i ängen och lockade igång ett par ugglor med bandspelen. Några av oss såg även en skymt av dem mellan träden. Därefter ringlade bilkaravanen genom skogen under lyssningspauser ned mot Skogaholm. Sture visade och berättade om stjärnbilder.

Under jätteträden vid Skepphultabeståndet avslutades kvällen med korvgrillning.

S. 1 april Vårbesök vid sjön Igeln tillsammans med Naturskyddsföreningen i Kumla.

Ti. 24 april Vandring i naturreservatet Tomta hagar.

Medan vi inväntade skymningen besökte vi först Vissbodamons naturreservat där försök pågår att rädda de rödlistade mosipporna. Efter tre års arbete har antalet blommande plantor där flerdubbats. Sedan visade oss Sture till dammar i Tomtareservatet. I skenet av våra ficklampor kunde vi se lekande grodor och salamandrar av olika arter. Även fladdermöss på insektsjakt kunde vi studera på nära håll. C.15 deltagare.

L. 12 maj Gökotta vid Kvismaren Vi samlades vid Öby kulle kl 7 på morgonen. Med utsikt över landskapet fick vi

lära oss lite om hur det har förändrats genom århundraden, dels av naturen själv, dels genom människan åtgärder, t.ex. den stora sjösänkningen under 1800-talet. Nu pågår sedan några år arbeten med att restaurera detta fågelparadis. Vi kunde se de pågående arbetena som kommer att göra Kvismaren ännu mer attraktivt för fåglar och fågelskådare. Efter ett besök i fågeltornet drack vi kaffe i det av vårblommor smyckade reservatet Sörön, ett reservat som för länge sedan var en ö i Storhjälmaren. Och göken, javisst fick vi höra den. C. 10 deltagare.

S. 27 maj Vandring på Bergslagsleden, etapp 12. Sixtorp-Leken. Samling kl. 8 vid Konsum i Hallsberg och sedan bar det av ut i naturen med Inger Eriksson som ledare.

Lördag 2 juni. En resa med buss till Uppsala med anledning av Linnéjubileet. Ett arrangemang av Naturskyddsföreningen i Kumla med många deltagare från hallsbergskretsen. Vi besökte domkyrkan med Linnés grav, Gustavianum med historiska minnen, Linnéträdgården och Linnés Hammarby. Avslutningsvis besöktes Naturhistoriska museet i Stockholm med en Linnéutställning. Resan gynnades av ett behagligt sommarväder.

S. 17 juni. De vilda blommornas dag. Ett arrangemang tillsammans med Örebro läns Botaniska Sällskap. Vädret var inte det bästa. Regn. Lyckligtvis höll det upp ett par timmar just när åtta tappra vandrade runt i Herrfallsäng guidade av Arne Holmer.

L. 4 augusti. Slätter i Broby äng. Det blev inte mycket bevänt med lieslätterna i år eftersom Skogsstyrelsen av någon outgrundlig anledning redan hade slagit av ängen med maskiner.

L. 11 augusti. Invigning av naturreservatet Hult

L. 15 september. Svampexkursion. Med viss tvekan drog vi ut i markerna på jakt efter svamp. Det hade varit en lång torrperiod och svamparna föreföll ”bortblåsta” i skogarna. Vi besökte det nya naturreservatet Kattegullsberget vid Skyllberg i Snavlunda socken. Till vår förvåning fann vi en hel del svampar, mycket tack vare att vi hade Karl Gustaf Nilsson som guide. 10 deltagare.

Fr. 5 oktober. Miljövänliga veckan. Vi deltog i Hallsbergsmarknaden med ett stånd. Veckans tema var textilier.

M. 12 november. Bildafton på Knuten. Några i föreningen visade en del av sina bilder, dels med diaprojektor, dels med dataprojektor. En trivsamt kväll med glädjande stort deltagande. 22 personer.

Medlemsantalet:

Senaste rapporten från rikskansliet angav 174 fullbetalande medlemmar. Tillkommer ca.100 familjemedlemmar.

Ekonomi:

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord:

Vi tackar medlemmarna för visat förtroende under året och önskar föreningen fortsatt framgång.

Hallsberg den 10 mars 2008

Hallsbergs Naturskyddsförening

Kontaktpersoner:

Sture Hermansson 0582-135 87

Arne Holmer 0582-407 58

